

Bożena Nadolna, Marcin Skulmowski

OCENA METOD NAUCZANIA RACHUNKOWOŚCI WEDŁUG OPINII STUDENTÓW WYDZIAŁU EKONOMICZNEGO ZACHODNIOPOMORSKIEGO UNIwersYTETU TECHNOLOGICZNEGO W SZCZECINIE

EVALUATION OF METHODS OF TEACHING ACCOUNTING IN THE OPINION OF STUDENTS OF THE FACULTY OF ECONOMIC WEST POMERANIAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, SZCZECIN

Katedra Rachunkowości, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
ul. Żołnierska 47, 71-210 Szczecin, e-mail: bnadolna@zut.edu.pl

Summary. Teaching methods are subject to continuous development. The scope of their use in the teaching process in accounting is a diverse. The aim of the article is to evaluate the teaching methods of accounting based on research conducted among students of the Faculty of Economics ZUT in Szczecin. The article discusses the nature and types of teaching methods of accounting and presents the scope of their application.

Słowa kluczowe: badania ankietowe, metody nauczania, rachunkowość.
Key words: accounting, questionnaire survey, teaching methods.

WSTĘP

Ocena efektów kształcenia jest istotnym elementem współczesnego systemu nauczania na uczelniach wyższych. Stanowi podstawę założeń ram kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, które są wdrażane również w polskim szkolnictwie. Efekty kształcenia studentów są oceniane pod względem nabytej wiedzy, rozumienia określonych treści, osiągniętych umiejętności oraz pożądanych postaw. Uzyskanie wymaganego poziomu tych efektów wymaga stosowania przez nauczycieli akademickich odpowiednich metod nauczania

Celem artykułu jest przedstawienie opinii studentów nt. metod nauczania rachunkowości oraz ocena ich stosowania na Wydziale Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Na początku artykułu omówiono istotę i klasyfikację metod nauczania, a następnie przedstawiono wyniki badań ankietowych dotyczących oczekiwań studentów wobec stosowanych metod nauczania poszczególnych przedmiotów z zakresu rachunkowości oraz stopień ich wykorzystania przez nauczycieli akademickich w procesie dydaktycznym.

W artykule do wnioskowania badawczego wykorzystano podejście indukcyjne. Metodą badawczą, którą się posłużono, jest studium przypadku (ang. *case study*).

ISTOTA I RODZAJE METOD NAUCZANIA W DYDAKTYCE RACHUNKOWOŚCI

Proces nauczania jest procesem systematycznym i długotrwałym. Obejmuje wiele działań podejmowanych przez nauczyciela i studenta. Działania te podejmuje głównie nauczy-

ciel z wykorzystaniem określonych metod nauczania. Z istoty pojęcia metoda (grec. *methodos* 'badanie, sposób badania lub sposób dochodzenia do prawdy') wynika, że zadaniem metod nauczania jest stopniowe dochodzenie do celu, którym jest uzyskanie określonego poziomu wiedzy lub umiejętności. W literaturze uznaje się za metodę nauczania „[...] systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniami, umożliwiający uczniom opanowanie wiedzy z umiejętnością posługiwania się nią w praktyce, jak również rozwijanie zdolności i zainteresowań umysłowych” (Kupisiewicz 2005, s. 85).

Przy wyborze określonej metody nauczania należy zwrócić uwagę, aby aktywizować studentów do współdziałania w procesie dydaktycznym. Oznacza to, że nauczyciel w tym procesie powinien stymulować, wspierać i rozbudzać oczekiwania poznawcze studentów i pomagać w ich realizacji.

W literaturze występuje wiele klasyfikacji metod nauczania. Najczęstszą ich klasyfikację przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Klasyfikacja metod nauczania

Grupa metod nauczania	Metody nauczania
Metody poglądowe (metody asymilacji wiedzy)	wykład informacyjny, pogadanka, opowiadanie, opis, prelekcja, anegdota, odczyt, objaśnienie lub wyjaśnienie, praca z książką
Metody problemowe	wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, seminarium, dyskusja dydaktyczna
Metody waloryzujące	impresyjne, ekspresyjne
Metody programowane	z użyciem komputera, z użyciem maszyny dydaktycznej, z użyciem podręcznika programowanego
Metody praktyczne	pokaz, ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia produkcyjne, metoda projektów, metoda tekstu przewodniego

Źródło: opracowanie na podstawie Okoń (2003) i Szlosek (1995).

Wymienione w tab. 1 metody poglądowe polegają na przekazaniu gotowej wiedzy, wzoru działania, a zatem nie wymagają aktywności uczniów, nie wdrażają ich do samodzielnego działania, myślenia i poszukiwania (Żegnałek 2005). Metody te są stosowane podczas wykładów i konwersatoriów z różnych przedmiotów z zakresu rachunkowości. Ich wykorzystanie w procesie dydaktycznym rachunkowości zdaniem autorów powinno być ograniczone do minimum.

Przeciwieństwem metod poglądowych są metody problemowe, których stosowanie umożliwia wdrażanie studentów do dostrzegania, formułowania i rozwiązywania określonych problemów teoretycznych i praktycznych. Studenci wykorzystują uprzednio zdobytą wiedzę, przyswajają sobie nowe wiadomości i umiejętności dzięki aktywności poznawczej. Istotą klasycznych metod problemowych jest kierowanie przez nauczyciela procesem rozwiązywania problemu, który zaistniał w wyniku wytworzenia się sytuacji problemowej. Polegają one na ciągłej interakcji między nauczycielem a uczniami. Ich celem jest uruchomienie sił studenta, wzbudzenie jego wiary w siebie i nabycie przez niego przekonania, że jest on w stanie rozwiązywać coraz trudniejsze problemy (Okoń 2003). Ta grupa metod nauczania może być stosowana we wszystkich formach nauczania przedmiotów z rachunkowości.

Szczególne znaczenie w procesie dydaktycznym mają metody waloryzujące, które eksponują wartości, wywierające wpływ na osobowość studenta, przekonania, światopogląd, postawę oraz na system wartości lub charakter. Metody te są bardzo ważne w nauczaniu rachunkowości, ponieważ jako nauka społeczna powinna ona również kształtować postawy etyczne, eksponujące wartości takie, jak odpowiedzialność, prawość, uczciwość i rzetelność. W ramach metod waloryzujących wyróżnia się metody impresyjne i ekspresyjne.

Metody impresyjne polegają na uczestnictwie studentów w pewnych sytuacjach pokazujących określone wartości moralne, społeczne, estetyczne i naukowe (Okoń 2003). Metody te mają na celu wywołanie u studentów głębszych przeżyć, wzbudzenie w nich chęci od wymiany myśli i wrażeń z pozostałymi uczestnikami zajęć.

W nauczaniu rachunkowości metody impresywne być stosowane w trakcie omawiania konsekwencji prezentowanych w prasie, internecie czy telewizji nieetycznych zachowań księgowych w praktyce gospodarczej.

Metody ekspresyjne polegają natomiast na stwarzaniu sytuacji, w których uczestnicy sami będą wytwarzać lub odtwarzać pewne wartości, a więc wyrażać siebie poprzez ich odtwarzanie (Okoń 2003). Przykładowo studenci mogą przygotować scenki sytuacyjne, które przedstawiać będą nieetyczne zachowania księgowych.

Istotą nauczania programowanego jest podzielenie treści kształcenia na odpowiednie partie, co ułatwia systematyczne opanowanie kolejnych części materiału. Warunkiem przejścia do następnej części jest opanowanie części poprzedniej. W procesie nauczania programowanego nie musi uczestniczyć nauczyciel. Najważniejszym elementem tego rodzaju nauczania jest program, przez który należy rozumieć jako odpowiednio uporządkowany zbiór poleceń (zadań) przekazywanych za pośrednictwem specjalnej maszyny dydaktycznej, komputera lub podręcznika programowanego (Szlosek 1995). Metodę tę można wykorzystywać w nauczaniu rachunkowości na odległość (ang. *e-learning*), jak również w nauczaniu większości przedmiotów z tego zakresu.

Za pomocą metod praktycznych kształtuje się i rozwija umiejętności o charakterze praktycznym. Ułatwiają one studentom bezpośrednio poznawanie rzeczywistości, dają podstawy do jej przekształcania. Metody te wymagają od studentów wiedzy teoretycznej i praktycznej. Rachunkowość jako dziedzina kształcenia wywodząca się z praktyki gospodarczej wymaga szczególnie stosowania tej metody nauczania.

Podsumowując, można stwierdzić, że o wartości metody nauczania decyduje charakter czynności nauczyciela i studentów oraz rodzaj stosowanych środków dydaktycznych. Wartość metody zależy zwłaszcza od tego, czy i w jakim stopniu wywołuje ona poznawczą, emocjonalną i praktyczną aktywność studentów niezbędną w badaniu rzeczywistości gospodarczej i oddziaływaniu na nią.

CEL, PRZEDMIOT I PODMIOT BADAŃ

Celem badań było poznanie poglądów i preferencji studentów dotyczących metod nauczania, które ich zdaniem powinny być wykorzystywane w ramach poszczególnych przedmiotów z zakresu rachunkowości. Oczekiwania odnośnie do metod nauczania, które mogłyby być realizowane podczas zajęć z poszczególnych przedmiotów, zostały skonfron-

towane z metodami rzeczywiście wykorzystywanymi przez nauczycieli akademickich podczas prowadzenia zajęć z rachunkowości na Wydziale Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Celem dodatkowym badania była ocena użyteczności praktyk zawodowych jako jednej z form praktycznych metod nauczania.

Badania ankietowe zostały przeprowadzone wśród studentów studiów stacjonarnych specjalności rachunkowość i finanse na kierunku ekonomia Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. W przeprowadzonej ankiecie wzięły udział 64 osoby (tab. 2).

Tabela 2. Dane dotyczące grupy badawczej

Wyszczególnienie	Liczba studentów	Udział studentów poszczególnych lat w ogólnej liczbie ankietowanych (%)
III rok, ekonomia, studia stacjonarne I stopnia	41	64
II rok, ekonomia, studia stacjonarne II stopnia	23	36
Razem	64	100

Do oceny wybrano sześć podstawowych przedmiotów z zakresu rachunkowości; są to: podstawy rachunkowości, rachunkowość finansowa, rachunkowość informatyczna, rachunek kosztów, sprawozdawczość finansowa, analiza finansowa.

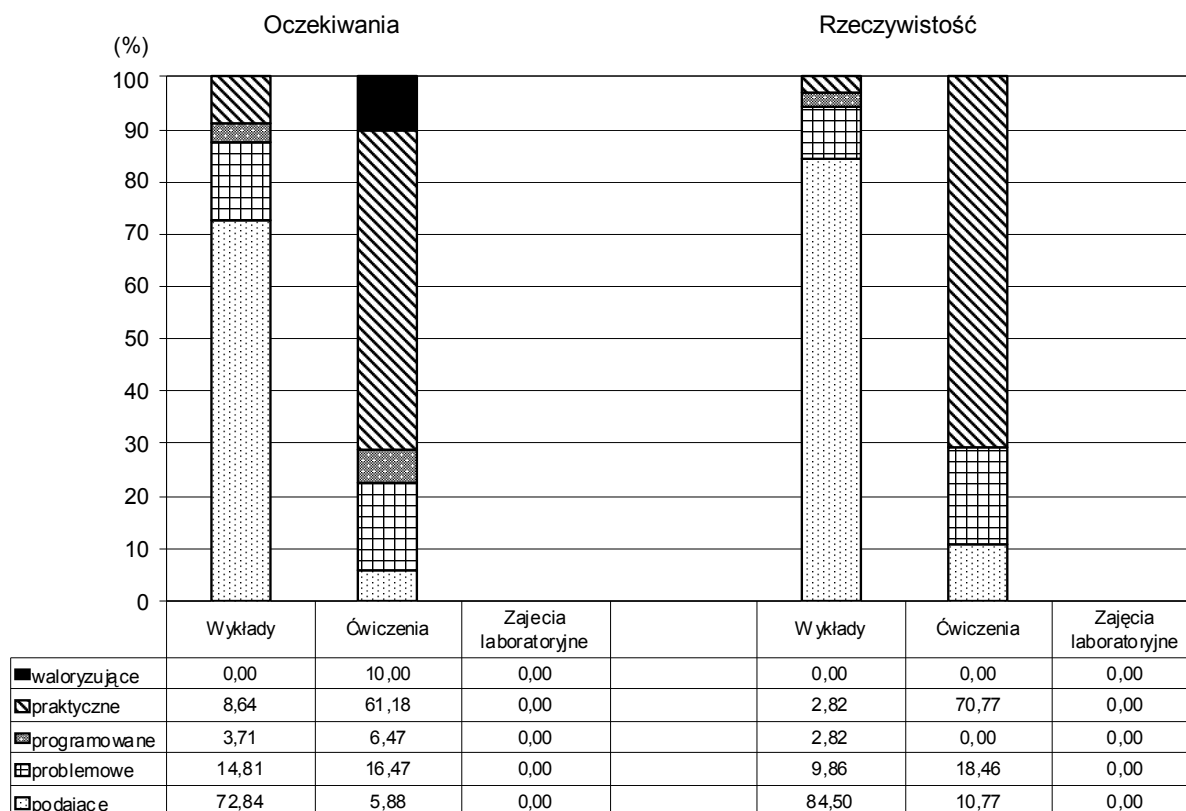
W ramach badań oceniono metody nauczania stosowane podczas wszystkich możliwych formach zajęć związanych z danym przedmiotem. Metody te zostały omówione przed rozpoczęciem badania. Ocenie poddano metody nauczania stosowane podczas wykładów, ćwiczeń i zajęć laboratoryjnych. W ankiecie studenci mogli również zaproponować formę i metody przekazywania wiedzy, jeżeli nie były one realizowane podczas studiów.

PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH DOTYCZĄCYCH METOD NAUCZANIA RACHUNKOWOŚCI

Stosowane przez nauczycieli metody nauczania mają, między innymi, za zadanie umożliwić najbardziej efektywne przekazywanie studentom treści kształcenia z zakresu rachunkowości. Studenci rozpoczynają naukę od zdobywania wiedzy z podstaw rachunkowości. Celem tego przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zasadami rachunkowości. Wymaga to stosowania różnorodnych metod nauczania. Porównanie oczekiwań studentów względem metod nauczania, które mogłyby być stosowane przy przyswajaniu treści tego przedmiotu z metodami wykorzystywanymi w praktyce przez nauczycieli akademickich przedstawia rys. 1.

Z danych zawartych na rys. 1 wynika, że metody nauczania stosowane przez nauczycieli podczas wykładów z podstaw rachunkowości nie odbiegają w znacznym stopniu od oczekiwań studentów. Przekazywanie wiedzy podczas wykładu odbywa się głównie metodą podającą (84,5%). Studenci sugerują w tym wypadku niewielkie zwiększenie wykorzystania metod problemowych (o około 4%) i praktycznych (o około 6%) w stosunku do stosowanych metod. Za metodę, która powinna być powszechnie stosowana podczas ćwiczeń, uznają metodę praktyczną (61,18%), a następnie metodę problemową (16,47%).

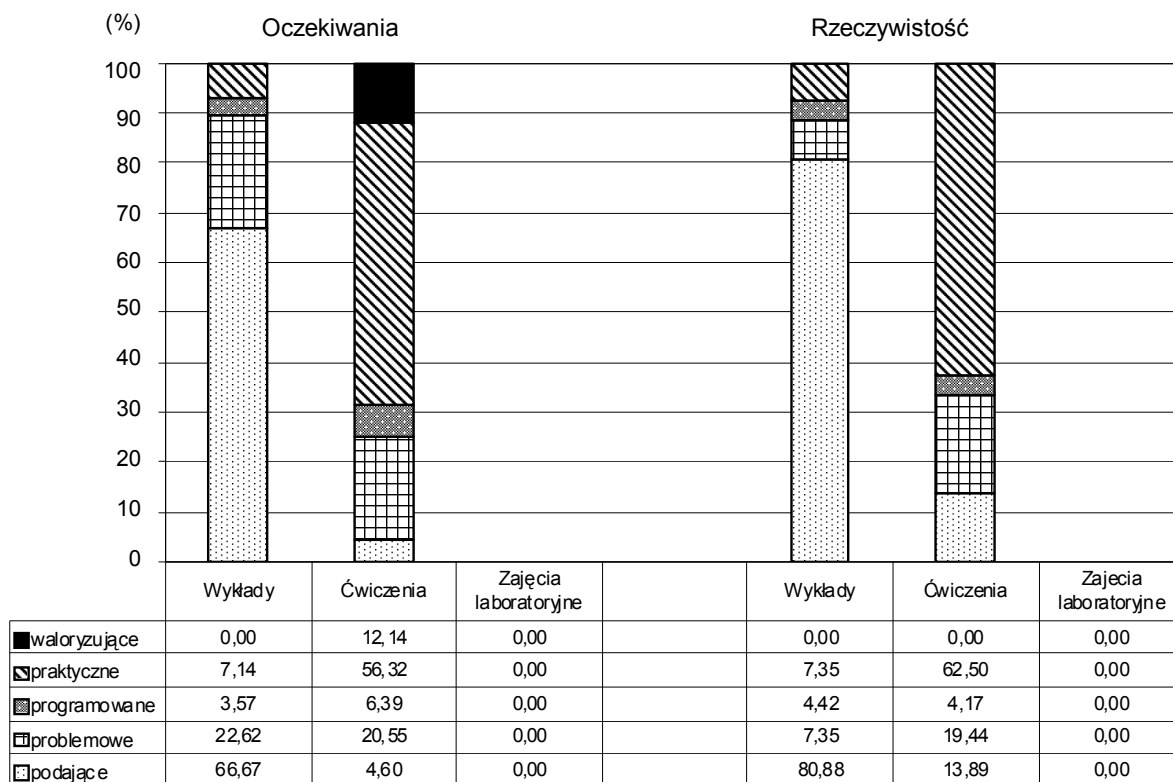
Jest to jednak mniejszy procent zaznaczonych wskazań niż przy stosowaniu tych metod w praktyce. Wynika to z faktu, że część studentów uznała, że podczas ćwiczeń z podstaw rachunkowości nauczyciel powinien wprowadzić dodatkowo metody waloryzujące (10%) oraz metody programowane (6,47%). Warto podkreślić, że ze wskazań studentów wynika, iż metody waloryzujące nie są w praktyce wykorzystywane podczas zajęć z przedmiotów z zakresu rachunkowości.

Rys. 1. Porównanie oczekiwań studentów wobec metod nauczania podstaw rachunkowości metodami rzeczywiście stosowanymi przez nauczycieli akademickich
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Kolejnym przedmiotem, który poddano ocenie, jest rachunkowość finansowa (rys. 2). Celem prowadzenia zajęć z tego przedmiotu jest nabycie przez studentów umiejętności przedstawiania w formie pieniężnej zjawisk i procesów gospodarczych zachodzących w danej jednostce. Student uczy się interpretować zapisy księgowe oraz przedstawiać sytuację majątkowo-finansową oraz wynik finansowy firmy.

Z danych zawartych na rys. 2 wynika, że metody nauczania stosowane przez nauczycieli akademickich podczas zajęć z rachunkowości finansowej różnią się od oczekiwań studentów zarówno w przypadku wykładów, jak i ćwiczeń. Studenci oczekują podczas wykładów zmniejszenia metod podających o 14% na rzecz metod problemowych. Zwiększenie podczas zajęć komunikacji między studentami a wykładowcą pozwoli na lepsze zrozumienie prezentowanego materiału. Podczas ćwiczeń studenci ponownie sygnalizują brak metod waloryzujących. Oczekują wykorzystania tych metod w nauczaniu rachunkowości finansowej co najmniej w 12%.

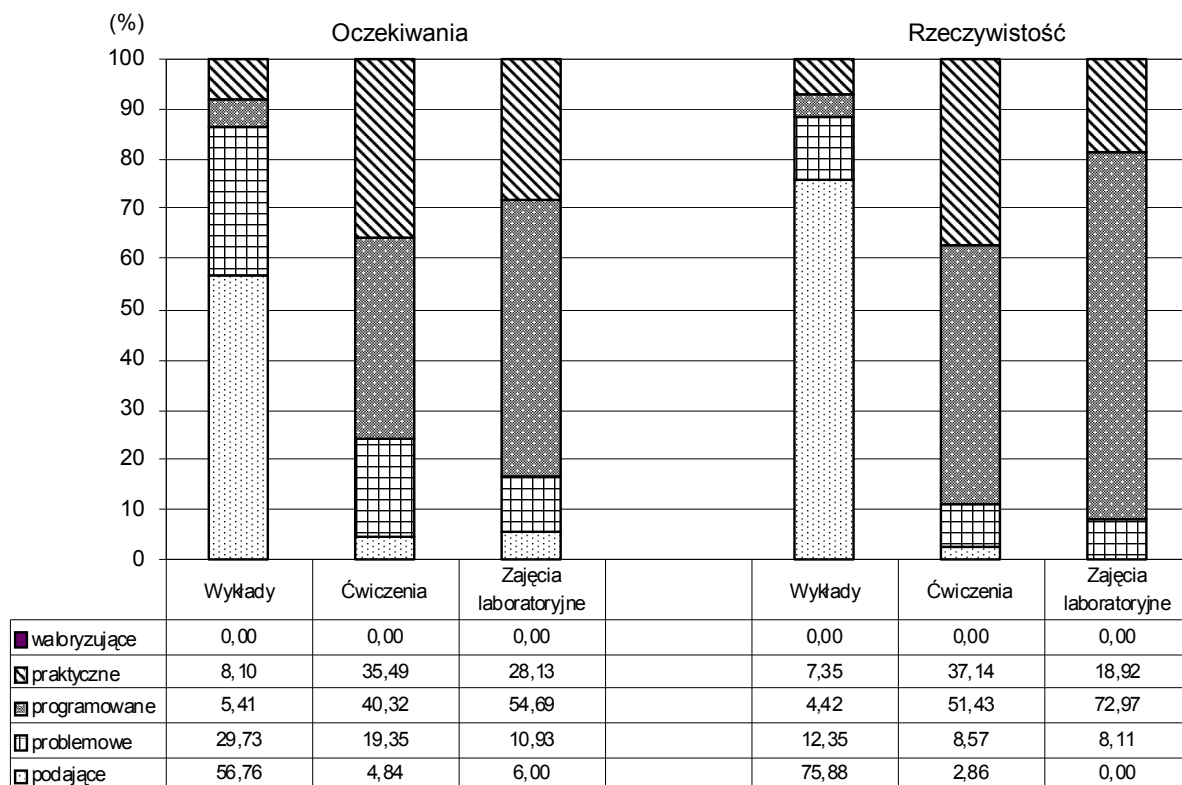
Rys. 2. Porównanie oczekiwań studentów wobec metod nauczania rachunkowości finansowej z metodami rzeczywiście stosowanymi przez nauczycieli akademickich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Rachunkowość informatyczna jest kolejnym przedmiotem, który poddano ocenie pod względem stosowanych metod nauczania. Celem prowadzenia zajęć z tego przedmiotu jest zapoznanie studentów z funkcjonowaniem i procedurami obsługi systemów informatycznych wykorzystywanych w ewidencji finansowo-księgowej, magazynowej oraz kadrowo-płacowej małych firm, wraz z możliwościami usprawnienia bieżącej pracy w tych systemach. Wyniki oceny oczekiwań studentów i metod rzeczywiście stosowanych przez nauczycieli podczas zajęć z rachunkowości informatycznej przedstawia rys. 3.

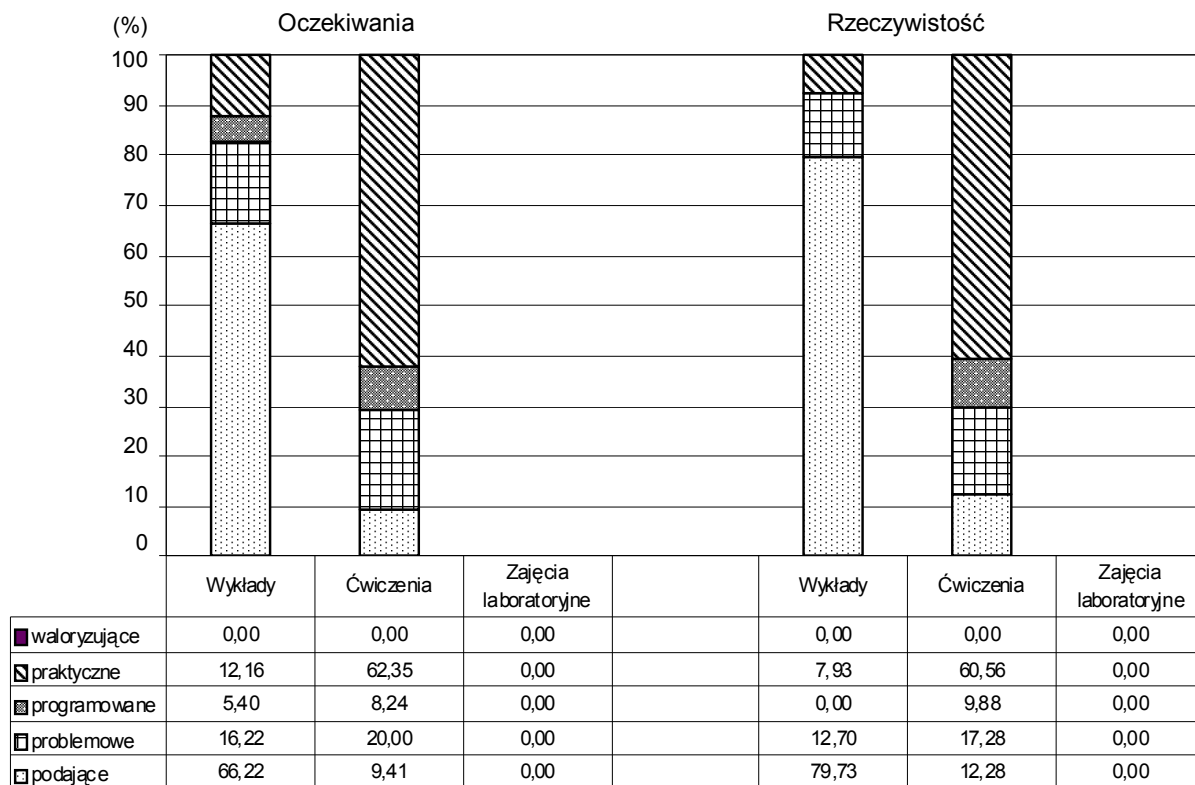
Z danych zawartych na rys. 3 wynika, że studenci podczas wykładów z rachunkowości informatycznej oczekują zmniejszenia metod podających o prawie 20% i zastąpienia ich metodami problemowymi. Studenci wyrażają potrzebę większego wykorzystania metod problemowych podczas ćwiczeń (o prawie 10%). Przekazywanie wiedzy podczas zajęć laboratoryjnych odbywa się głównie metodami programowanymi (73%). Studenci sugerują zwiększenie o 10% wykorzystania metod praktycznych oraz wprowadzenie na tych zajęciach metod podających (6%). Wprowadzenie tych metod podczas zajęć laboratoryjnych pozwoliłoby na krótkie przypomnienie treści teoretycznych prezentowanych podczas wykładów.

Kolejnym przedmiotem, który poddano ocenie pod względem stosowanych metod nauczania jest rachunek kosztów. Celem prowadzenia zajęć z tego przedmiotu jest nabycie przez studentów wiedzy i umiejętności z zakresu ustalania kosztów w różnych odmianach rachunku kosztów, podejmowania właściwych decyzji zarządczych oraz rozwiązywania problemów decyzyjnych przy wykorzystaniu odpowiedniej metody. Porównanie oczekiwań studentów względem metod nauczania, które mogłyby być stosowane przy przyswajaniu treści z tego przedmiotu z metodami rzeczywiście wykorzystywanymi przez nauczycieli akademickich przedstawia rys. 4.

Rys. 3. Porównanie oczekiwań studentów wobec metod nauczania rachunkowości informatycznej z metodami nauczania rzeczywiście stosowanymi przez nauczycieli akademickich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

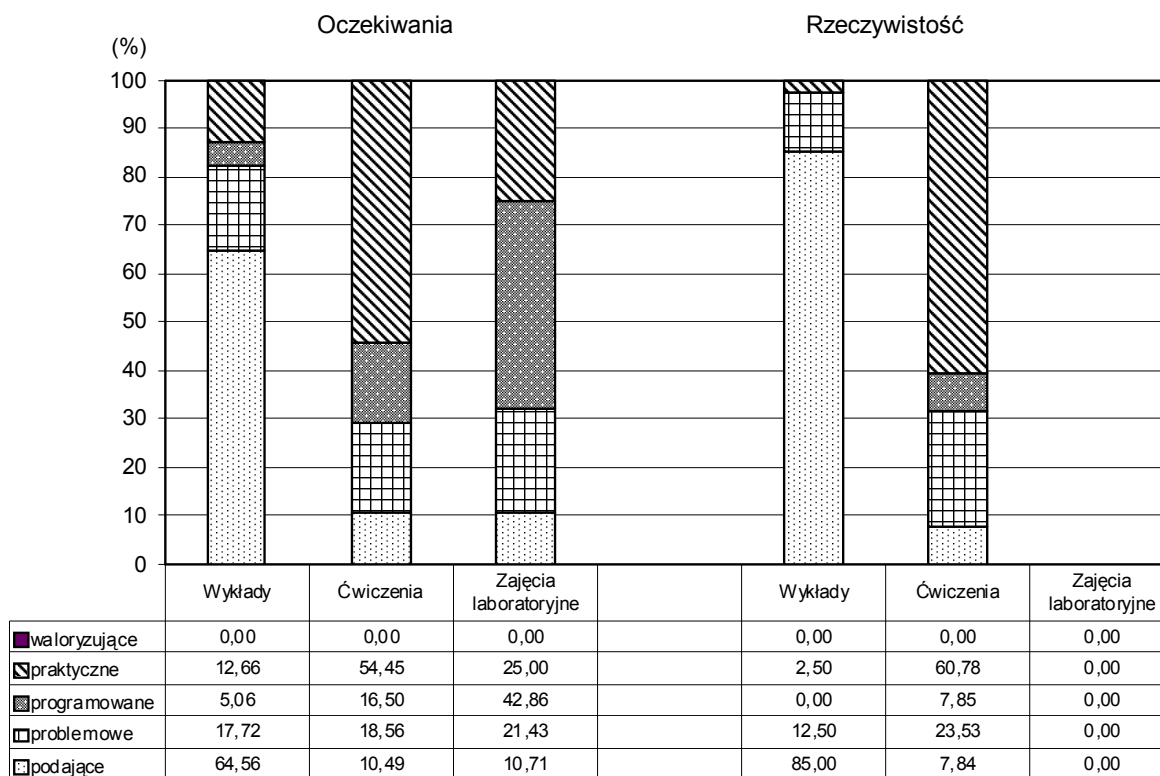

Rys. 4. Porównanie oczekiwań studentów wobec metod nauczania rachunku kosztów z metodami nauczania rzeczywiście stosowanymi przez nauczycieli akademickich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Dominującą metodą stosowaną podczas wykładów z rachunku kosztów są metody podające (prawie 80%). Studenci wyrazili potrzebę niewielkiego zwiększenia udziału metod problemowych podczas wykładów (4%). W przypadku ćwiczeń zachowane są podobne proporcje. Oczekiwania studentów nie odbiegają znacznie od metod stosowanych podczas zajęć prowadzonych na ZUT. Dominującą metodą stosowaną na ćwiczeniach jest metoda praktyczna – ponad 60%.

Następnym przedmiotem, który poddano ocenie pod względem stosowanych metod nauczania, jest sprawozdawczość finansowa (rys. 5). Sprawozdawczość finansowa stanowi integralną część rachunkowości, ponieważ sprawozdanie finansowe jest finalnym produktem przetwarzania danych w systemie rachunkowości. Celem prowadzenia zajęć z tego przedmiotu jest nabycie przez studentów umiejętności przygotowania informacji nt. stanu działalności gospodarczej jednostki gospodarczej za pomocą sprawozdań finansowych w postaci danych dla odbiorców zewnętrznych.

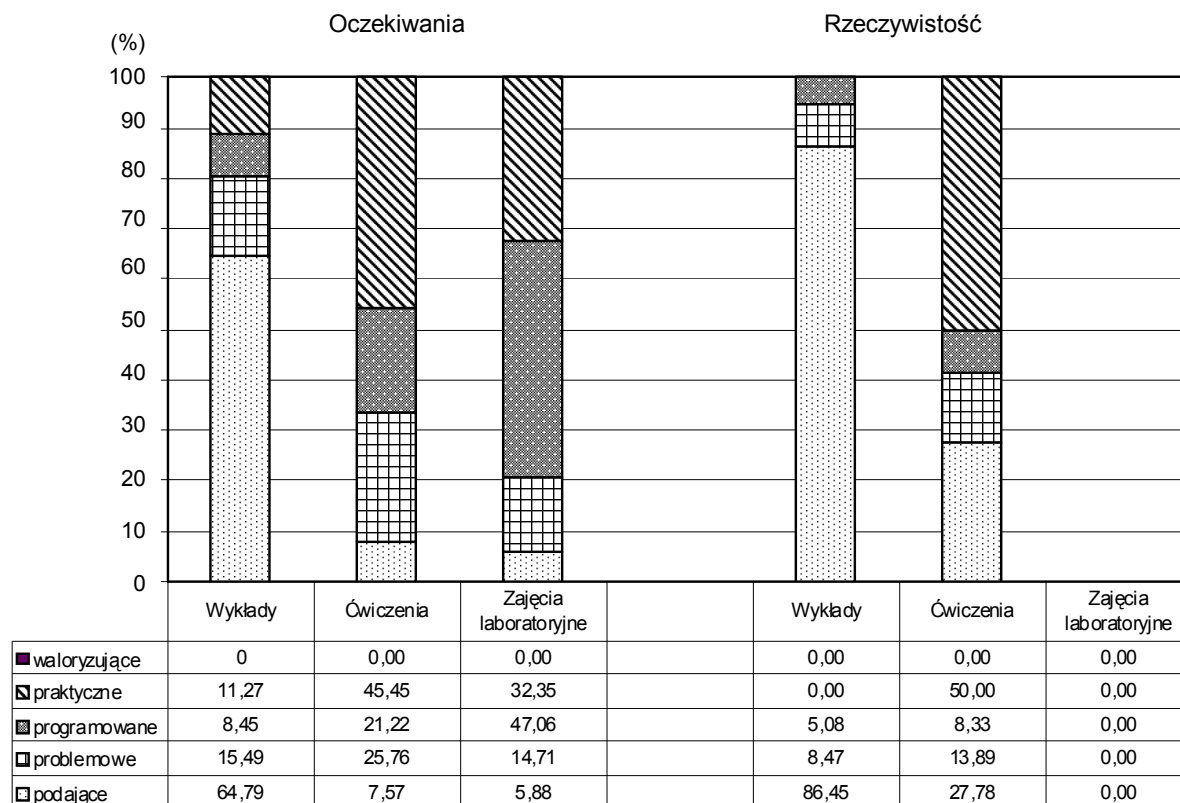

Rys. 5. Porównanie oczekiwań studentów wobec metod nauczania sprawozdawczości finansowej metodami nauczania rzeczywiście stosowanymi przez nauczycieli akademickich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Z danych znajdujących się na rys. 5 wynika, że w przypadku sprawozdawczości finansowej studenci oczekują wprowadzenia zajęć laboratoryjnych z zastosowaniem w większości metod programowanych (42,86%), praktycznych (25%), problemowych (21,43%) oraz podających (10,71%). Według studentów zastosowanie metod praktycznych podczas wykładów powinno zwiększyć się o 10 %, natomiast udział metod podających powinien zmniejszyć się o 20%. Nieliczni studenci proponują wykorzystanie metod programowanych. W przypadku ćwiczeń oczekują zmniejszenia metod praktycznych na rzecz metod programowanych.

Ostatnim przedmiotem, który poddano ocenie z punktu widzenia stosowanych metod nauczania jest analiza finansowa (rys. 6). Celem prowadzenia zajęć z tego przedmiotu jest nabycie przez studentów umiejętności analizowania sprawozdań finansowych, ustalania i oceny przepływów pieniężnych, analizy czynników kształtujących wynik finansowy, ustalania sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, w szczególności płynności, zadłużenia, aktywności, obrotowości oraz umiejętności interpretacji danych liczbowych i wyciągania wniosków.

Rys. 6. Porównanie oczekiwań studentów wobec metod nauczania analizy finansowej metodami rzeczywiście stosowanymi przez nauczycieli akademickich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Oczekiwania studentów wobec metod nauczania stosowanych podczas wykładów z analizy finansowej różnią się od rzeczywiście stosowanych. Studenci sugerują wprowadzenie metod praktycznych w przypadku wykładów oraz zwiększenie udziału metod problemowych o 7%. W rzeczywistości metody podające stanowią 86,45%, co przekracza o prawie 22% oczekiwania studentów wobec tych metod. W przypadku ćwiczeń sugerują oni zwiększenie udziału metod problemowych. Proponują również wprowadzenie zajęć laboratoryjnych, na których przeważałyby metody programowane (47%), a następnie metody praktyczne (32%).

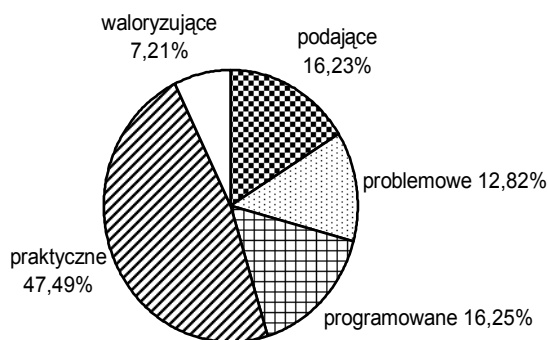
WNIOSKI

Podsumowując, należy stwierdzić, że w nauczaniu wszystkich przedmiotów z rachunkowości studenci oczekują zmniejszenia podczas wykładów udziału stosowanych metod podających średnio o 15%. Sugerują zwiększenie udziału metod problemowych o około 10%, a programowanych o około 5%. W przypadku ćwiczeń z podstaw rachunkowości oraz

z rachunkowości finansowej studenci wyrażają chęć stosowania metod waloryzujących. Z badań ankietowych wynika, że metody te nie są stosowane przez nauczycieli akademickich podczas prowadzenia zajęć z rachunkowości. Największą użyteczność w prowadzeniu ćwiczeń przyznano metodom praktycznym (około. 50%). Metody programowane według studentów są stosowane w 40,32% na ćwiczeniach z rachunkowości informatycznej oraz w 54,39% na ćwiczeniach z analizy finansowej. W rzeczywistości metody te są częściej stosowane podczas zajęć laboratoryjnych z rachunkowości informatycznej (72,97%). Studenci oczekują wprowadzenia zajęć laboratoryjnych na zajęciach z analizy finansowej oraz ze sprawozdawczości finansowej, w przypadku których sugerują stosowanie metod programowanych odpowiednio w 47% i w 43%, a metod praktycznych – odpowiednio w 32% i 25%.

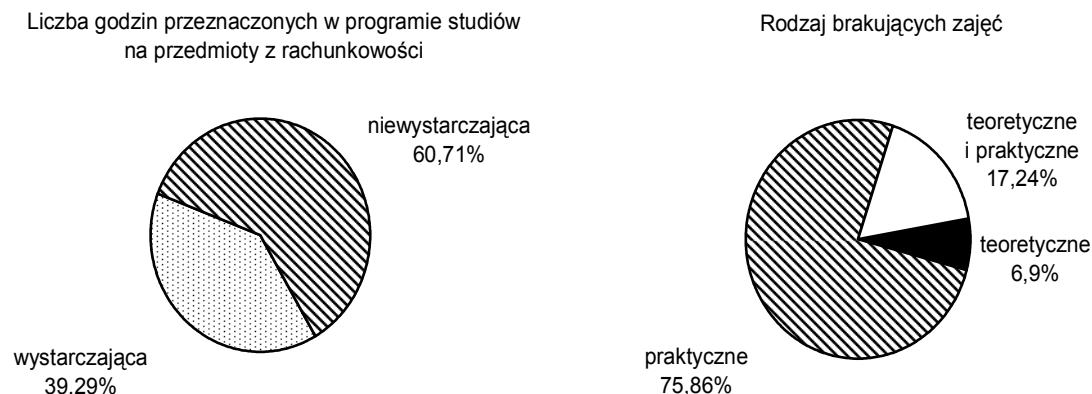
Na podstawie przedstawionych badań należy stwierdzić, że w procesie nauczania rachunkowości nie można ograniczać się do jednej metody. Należy stosować różne metody nauczania, przy czym ich użyteczność wynika bezpośrednio z formy prowadzonych zajęć. Inne metody są stosowane na wykładach, a inne na ćwiczeniach.

Studenci wypowiedzieli się również nt. ogólnej użyteczności metod nauczania w przygotowaniu ich do wykonywania przyszłej pracy zawodowej. Wypowiedzi te ilustruje rys. 7.

Rys. 7. Metody najlepiej przygotowujące do przyszłej pracy zawodowej według opinii studentów
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

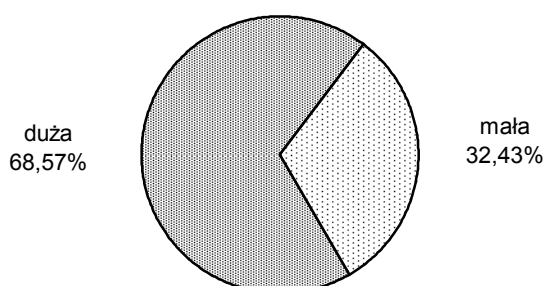
Według studentów metodą najlepiej przygotowującą ich do przyszłej pracy zawodowej jest metoda praktyczna (47,49%). Uważają oni, że rozwiązywanie zadań pomaga im lepiej zrozumieć omawiany materiał, a wiedza przyswojona w ten sposób dobrze przygotowuje ich do pracy zawodowej. Na kolejnym miejscu wskazali metodę podającą. Metoda ta polega głównie na przekazaniu przez wykładowcę gotowych treści. Zawód księgowego wymaga szerokiej wiedzy specjalistycznej z obowiązujących przepisów polskiego prawa oraz znajomości Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR). Studenci uznali więc teorię za ważny element przygotowujący do zawodu. Metoda programowana zajęła trzecie miejsce w skuteczności przekazywania wiedzy z zakresu rachunkowości. W opinii studentów najmniejszą skutecznością odznacza się metoda problemowa. Próbę interpretacji takiego wyboru podjęto na podstawie danych z rys. 8. Wskazują one na ogólne oczekiwania studentów wobec liczby godzin zajęć z zakresu rachunkowości prowadzonych na tej specjalności oraz na rodzaj brakujących zajęć.

Rys. 8. Oczekiwania studentów dotyczące ilości i rodzaju brakujących zajęć z rachunkowości
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Ponad 60% badanej grupy studentów uważa, że liczba godzin przeznaczonych na przedmioty z rachunkowości prowadzone na Wydziale jest stanowczo za mała. Uważają oni, że najbardziej brakuje zajęć, na których byłyby stosowane metody praktyczne (75,86%). Metody te, głównie poprzez rozwiązywanie zadań, umożliwiają dobre przyswojenie wiedzy. Konfruntując dane dotyczące zbyt małej liczby godzin zajęć z rys. 7, zaobserwować można pewną zależność. Studenci uznali metodę praktyczną za najważniejszą w nauczaniu przedmiotów z rachunkowości, lecz ich zdaniem stanowczo za mało jest zajęć, podczas których stosowana jest ta metoda. Studenci ze względu na małą liczbę godzin zajęć wyżej ocenili metody praktyczne niż problemowe. Ponad 17% badanej grupy uważa, że czas poświęcony na realizację teorii jest niewystarczający. Stanowi to również uzasadnienie opinii studentów nt. wyższości metod podających i programowanych w odniesieniu do metod problemowych (rys. 7).

Kolejny wykres (rys. 9) przedstawia opinię studentów nt. przydatności praktyk zawodowych jako jednej z form praktycznych metod nauczania.

Rys. 9. Przydatność praktyk zawodowych w ramach studiów w ocenie studentów
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Z danych zawartych na rys. 9 wynika, że studenci w 68,57% pozytywnie wypowiedzieli się na temat praktyk zawodowych. Uważają, że jest to potrzebna forma zdobywania doświadczenia w celu rzetelnego przygotowania do przyszłej pracy księgowego. Kolejny raz studenci potwierdzili skuteczność i potrzebę stosowania metod praktycznych w nauczaniu przedmiotów z rachunkowości.

Należy stwierdzić, że studenci, którzy negatywnie wypowiedzieli się o praktykach studenckich, uzasadniali swoją ocenę tym, że pracownikom przedsiębiorstw, w których odbywały się praktyki, brakowało czasu na sprawowanie opieki nad praktykantem.

PODSUMOWANIE

W procesie nauczania rachunkowości należy stosować zróżnicowane metody nauczania. Każda metoda może pełnić ważną funkcję w nauczaniu tej dziedziny wiedzy, jeżeli będzie dostosowana do formy zajęć, wymagań, treści programowych oraz oczekiwań studentów. Większość studentów wskazywało na metody aktywizujące jako podstawowe metody nauczania stosowane podczas ćwiczeń i zajęć laboratoryjnych. Na wykładach natomiast studenci wyraźnie preferowali metody podające, a następnie problemowe. Za najważniejszą metodę, przygotowującą do przyszłej pracy księgowego, studenci wskazali metodę praktyczną.

Z badań wynika, że studenci potrafią określić najbardziej efektywne metody nauczania, pozwalające im zdobyć nową wiedzę i umiejętności. Dlatego tworząc programy kształcenia dla specjalności rachunkowość i finanse w jednostkach gospodarczych na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie należałoby uwzględnić postulaty studentów zawarte w przeprowadzonej ankiecie.

PIŚMIENNICTWO

- Kupisiewicz C.** 2010. Szkice z dziejów dydaktyki. Kraków, Impuls.
- Kupisiewicz C.** 2005. Podstawy dydaktyki. Warszawa, Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 85.
- Kupisiewicz C., Kupisiewicz M.** 2009. Słownik pedagogiczny. Warszawa, PWN.
- Okoń W.** 2003. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Warszawa, Żak, 254, 255, 261, 269, 270.
- Szlosek F.** 1995. Wstęp do dydaktyki przedmiotów zawodowych. Radom, Wyższa Szkoła Inżynierska w Radomiu, 91, 151.
- Ziejewski T.** 2008. Nauczanie wielostronne, polimetodyczne, multimedialne. Szczecin, Wydaw. AR w Szczecinie.
- Żegnałek K.** 2005. Dydaktyka ogólna. Warszawa, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP, 153.